

Danyýel kitaby — Elli birinji san

Palmoni: Danyýel we Ylham kitabynda Wagtyň we Diliň Hökümdaryny açyp görkezmek

Jeff Pippenger

2024-01-15

Daniel kitabynyň sekizinji babyndaky on üçünji we on dördünji áyatlarda «gürlän belli bir mukaddes» diýilýäni, Palmoni hökmünde Mesihdir. Ylham kitabynda Mesih Alfa we Omega hökmünde tanadylýar; bu bolsa, başga-da köp ajaýyp hakykatlaryň hatarynda, Mesihi Ajaýyp Dilçi hökmünde görkezýär, şeýlelikde Daniel we Ylham kitaplary bilelikde Mesihi wagtyň we diliň Hökümdary hökmünde beýan edýär. Mesihiň, Palmoni (Sylary Sanaýan) hökmünde, Adventizmiň merkezi sütünini esaslandyran şol iki áyatda Öz häsiýetiniň şol sypatyny öňe çykarmagynyň manysynyň hem çuňlugynyň ähmiýetine düşünmek ynsan ukybynyň çäginde aňyrdadyr; emma Sylary Sanaýanyň açmagy makul bilýän sylaryny tanamak we goramak biziň jogapkärçiligimizdir.

Gizlin zatlar Hudaýymyz Rebbiňe degişlidir; emma açylan zatlar bolsa, bu kanunyň ähli sözlerini ýerine ýetirer ýaly, ebedilik bize we çagalarymyza degişlidir. Kanun Taglymaty 29:29.

Aýan edilen bir syr şudur: Sylary Sanaýjy (Palmoni) — “geplän şol mukaddesdir”; Onuň Özünü aýan edýän şol iki áyatda bolsa Adventizmiň merkezi sütüni kesgitlenýär. Şol iki áyatda Ajaýyp Sanaýjy, Öziniň, Ýahuda taýpasynyň Arslany hökmünde, 1798-nji ýylda açan “bilimiň artmagyny” kesgitleýär. Şol iki áyatda, “bilimiň artmagyny” aňladýan Milleriň düýşündäki gymmatbaha daşlar, Palmoniniň eliniň ugrukdyrmagy bilen, Habakkugyň iki tagtasynyň üstünde neşir edildi.

Soňra men bir mukaddesiň gepleýändigini eşitdim, we gepleýän şol belli mukaddese başga bir mukaddes şeýle diýdi: “Gündelik gurbanlyk, harap ediji ýazyklyk hakdaky görnüş näçe wagt dowam eder? Mukaddes ýer hem-de goşun aýak astyna salynmaga çenli näçe wagt berler?” Ol maňa şeýle diýdi: “Iki mün üç ýüz güne çenli; şondan soň mukaddes ýer arassalanar.” Daniel 8:13, 14.

Danyýel Mukaddes Kitabyň pygamberlikdäki patyşalyklary baradaky pygamberlik görnüşini kabul edenden soň, on üçünji we on dördünji áyatlardaky asman söhbetini hem eşidip, şol “görüşe” düşünmäge çalyşdy.

Şeýle boldy: men, ýagny men Danyýel, bu görnüşi görüp, onuň manysyny gözlän wagtyň, ine, meniň önümde adam keşbinde biri durdy. Men Ulaýyň iki kenarynyň arasyndan bir adamyň sesini eşitdim; ol çagyryp şeýle diýdi: «Jebraýyl, bu adama görnüşe düşünmegi üpjün et». Danyýel 8:15, 16.

Danielyň düşünmäge çalyşýan “görümi” “chazon” görümidir, emma Gabriýele Daniele düşündürmek tabşyrylan görüm bolsa “mareh” görümidir. Her bir hakykatyň öz degişli orny bar, we eger bu hakykat gözden salynsa, bu parçanyň gurluşy we meýilnamasy düýp manysynda

weýran bolýar. On başynjy aýatda, Daniel “chazon” görümine düşünmäge çalyşanda, “mareh” gizlenendir, ýöne şonda-da görkezilýär; çünki “adamyň keşbi” (Gabriýel) diýen ýerde ýewreýçe “mareh” sözi “keşp” diýip terjime edilýär. On başynjy aýatda “görüň” diýip terjime edilen iki sözün ikisi hem görkezilýär. Daniel on başynjy aýatda “chazon”a düşünmäge çalyşýar, emma Palmoni on altynjy aýatda Gabriýele Daniela “mareh”i düşündirmegi buýurýar. Bu iki aýadyň gurluşy maksatlydyr we bu iki sözün arasyndaky baglanyşygy hem-de tapawudy nygtaýar.

Gabriýele Danyýele “mareh”y düşündürmegi buýurýan Palmonidyr; çünki Gabriýele buýurýan Şol Birisi suwuň üstünde duran Şol Biri bolup, Gabriýel Onuň sesini — “Ulaiň kenarlarynyň arasyndan gelen ynsan sesini” — eşitdi. Kenarlaryň arasy bilen akýan Ulai derýasydyr, Mukaddes Ýazgylarda bolsa suwuň üstünde duran Mesihe degişlidir. Bu hakykat bilen birlikde, baş perişde hökmünde Mesihiň perişdelere buýruk berýän Şol Biridiginiň hakykaty hem bardyr. Kenarlaryň arasyndaky ses, on üçünjy aýatdaky “ol belli mukaddesin” sesidir, we Danyýele “mareh” görnüşine düşündiriş bermegi Gabriýele buýurýan hem Onuň sözüdir. Danyýeliň on ikinji babynda Mesih ýene-de derýanyň kenarlarynyň arasynda görünýär. On ikinji bapda Ol zygyr geýimlidir we baky ýaşayan Şol Biriniň adyndan ant edýär.

Emma sen, eý Daniýel, bu sözleri gizlin sakla we kitaby ahyrzamanyň wagtyňa çenli möhürle; köp adam o ýana-bu ýana ylgap gezer, we bilim artar. Soňra men, Daniýel, seretdim, ine, başga-da iki kişi durdy: biri derýanyň kenarynyň bu tarapynda, beýlekisi bolsa derýanyň kenarynyň ol tarapynda. Olaryň biri derýanyň suwlarynyň üstünde duran, zygyr matadan geýnen adama: “Bu täsin zatlaryň soňuna çenli näçe wagt bolar?” diýdi. Men derýanyň suwlarynyň üstünde duran, zygyr matadan geýnen adamy eşitdim; ol sag elini hem çep elini göge galdyryp, ebedilik ýaşayan Hudaýyň adyndan ant içip diýdi ki, bu bir wagt, wagtlar we ýarym wagt bolar; mukaddes halkyň güýjüni dargatmak işi tamamlananda, bu zatlaryň hemmesi hem tamam bolar. Daniýel 12:4–7.

“Zygyrdan geýnen, derýanyň suwlarynyň üstünde bolan” Şol Adam “sag elini hem çep elini asmana galdyryp, ebediy ýaşayan bilen ant içdi”, we Ol sekizinji bapda Gabriýele buýruk beren şol bir Adamdyr. Ylham kitabyň onunjy babynda hem Mesih elini galdyryp, ebediy ýaşayan bilen ant içdi, emma ol ýerde Ol suwuň hem ýeriň üstünde durandyr.

Deňziň we ýeriň üstünde duran ýagdaýynda gören perişdäm elini göge galdyrdy, hem gögi we onuň içindäkileri, ýeri we onuň içindäkileri, deňzi we onuň içindäkileri ýaradan, bakylar bakysy ýaşayan Zat bilen ant içip şeýle diýdi: indi wagt bolmaz. Ylham 10:5, 6.

Ylham kitabyň onunjy babyndaky kuwwatly Perişde, sekizinji bapda derýanyň iki kenarynyň arasyndan Jebraýyla gepleýän we on ikinji bapda “ajaýyp zatlaryň” “ahyrynyň” haçan boljakdygyny kesgitleýän Palmonidir. Ylhamyň onunjy babynda Ol “arslan” ýaly arlady, çünki Ol ol ýerde Ýahuda taýpasynyň Arslany hökmünde şekillendirilýär.

Şonda ýaşulularyň biri maňa şeýle diýdi: “Agylama; ine, Ýahuda taýpasynyň Arslany, Dawudyň Kökü, kitaby açmaga we onuň ýedi möhürini çözmäge ýeňiji boldy”. Men seretdim, we ine, tagtyň ortasynda, dört janly mahlugyň arasynda we ýaşulularyň arasynda soýlan ýaly duran bir Guzyny gördüm; Onuň ýedi şahy we ýedi gözi bardy; bular бүтін ýere iberilen

Hudaýyň ýedi Ruhudyr. Ol gelip, tagtda Oturanyň sag elinden kitaby aldy. Ylham 5:5–7.

Ýahuda taýpasynyň Arslany hökmünde, Mesih ýedi möhür bilen möhürlenlen kitaby açmaga üstün gelen Guzudyr. Ol Danyýel kitabynda suwuň üstünde gezip ýör bolsun, ýa-da Ylham kitabynda bir aýagy deňziň, beýlekisi ýeriň üstünde dursun, pygamberlik şekillendirmeleriniň her biri pygamberlik wagty bilen baglanyşyklydyr. Şeýle hem, Ýahuda taýpasynyň Arslany hökmünde, Mesih Öz Sözüni hem möhürleýär, hem-de açýar. Ol Danyýel kitabyň möhürlän ýaly, Ylham kitabyň onunjy babynda ýedi gök gürlemesini hem möhürledi.

Ýahýa görkezme beren gudratly perişde Isa Mesih Özünden başga hiç kim däl. Onuň sag aýagy deňziň, çep aýagy bolsa gury ýeriň üstüne goýmagy, Şeýtan bilen bolan beýik göreşiň soňky sahnalarynda Onuň ýerine ýetirýän ornuny görkezýär. Bu ýagdaý Onuň bütin ýer ýüzüniň üstündäki iň ýokary güýjüni we ygtyýaryny aňladýar. Bu göreş asyrdan asyra barha güýçlenip, has aýgrylyş häsiýete eýe bolup geldi we garaňkylyk güýçleriniň ussatlyk bilen alyp barýan işiniň iň ýokary derejesine ýetjek jemleýji sahnalara çenli şeýle dowam eder. Şeýtan, erbet adamlar bilen birleşip, hakykatyň söýgüsini kabul etmeýän tutuş dünýäni we ýygnaclary aldar. Emma gudratly perişde üns talap edýär. Ol gaty ses bilen gygyrýar. Ol hakykata garşy durmak üçin Şeýtan bilen birleşenlere Öz sesiniň güýjüni we ygtyýaryny görkezmelidir.

“Bu ýedi gök gürlemeleri seslerini çykarandan soň, kiçijik kitap babatda Daniele berlişi ýaly, Ýuhanna hem şeýle buýruk berilýär: ‘Ýedi gök gürlemeleriniň aýdýan zatlaryny möhürle.’ Bular geljekde bolup geçjek wakalara degişlidir, olar öz tertibi boýunça aýan ediler. Daniel günleriň ahýrynda öz paýynda durar. Ýuhanna kiçijik kitabyň möhüriniň açylandygyny görýär. Şonda Danieliň pygamberlikleri dünýä berilmeli birinji, ikinji we üçünji perişdäniň habarlarynda öz degişli ornuny tapýar. Kiçijik kitabyň möhüriniň açylmagy wagt bilen baglanyşykly habar boldy.

Danyýel kitaby bilen Ylham bir bütündür. Birisi pygamberlik, beýlekisi ylhamdyr; birisi möhürlenlen kitap, beýlekisi bolsa açylan kitapdyr. Ýahýa gök gürlemeleriniň aýdýan syrlaryny eşitdi, ýöne olary ýazmazlyga buýruly.

“Ýuhanna berlen we ol aýratyn nur, ýedi gök gürrüldisi arkaly beýan edilen nur, birinji we ikinji perişdeleriň habarlarynyň astynda bolup geçjek wakalaryň beýan edilmesidi.” “The Seventh-day Adventist Bible Commentary”, 7-nji tom, 971.

Sekizinji we on ikinji baplardaky suwuň üstünde duran Adam hökmünde Palmoni bolup görkezilen Mesih, elinde kiçi kitap bolan gudratly perişde hem şoldur. Ol Ýahuda taýpasynyň Öz Sözüni möhürleýän we möhürini açýan Arslanydyr, we Ol Gabriýle buýruk berýändir, çünki Ol baş perişde Mikaýyldyr.

Emma baş perişde Mikhaýl Musanyň jesedi hakda Iblis bilen jedelleşip çekişende, oňa garşy söwüji aýyplama getirmäge het edip bilmedi-de: “Reb seni käýesin” diýdi. Ýahuda 1:9.

Mikaýyl Mesih adydyr, we bu ad diňe bir perişdeleriň serkerdesidigini däl, eýsem direltmäge güýji bolan Şoldugyny-da aňladýar. Mikaýyl adynyň manysy: “Hudaýa kim meňzeşdir?” Nebukadnesar ojakda üç wepaly kişi bilen bilelikde Hudaýyň Ogluna meňzeş Birini göreňde, ol

Mikaýyly gördi. Baş perişde Mikaýyl, şeýle hem, Daniýel kitabyňyň sekizinji bap, on birinji aýatynyň ýerine ýetmeginde, haçda butparaz Rimiň kiçi şahy özüni garşy ulaldan Hudaý halkynyň Şazadasydyr.

Ýöne men saňa hakykat ýazgysynda bellenen zady görkezerin; bu zatlarda meniň bilen berk duran hiç kim ýokdur, diňe siziň şazadaňyz Mikaýyl bardyr. Daniel 10:21.

Bu Maýkeldir: perişdelere buýruk berýär, ölülere direlmek berýär we synag möhletiniň haçan tamamlanýandygyny kesgitleýär.

“Şol wagt seniň halkyň ogullary üçin duran uly serdar Mikaýyl aýaga galar; we şol wagtda millet dörali bári şu wagta çenli hiç haçan bolmadyk ýaly bir muşakgatyly wagt bolar; we şol wagtda kitaba ýazylanlaryň her biri bolan seniň halkyň halas ediler.’ Bu muşakgatyly wagt gelende, her iş çözüldir; indi synag möhleti ýokdur, toba etmediklere indi rehim ýokdur. Diri Hudaýyň möhri Onuň halkynyň üstündedir. Özüni gorap bilmeýän bu kiçi galyndy, aždarda goşuny tarapyndan hatara düzülen ýer ýüzüniň güýçleri bilen bolan öldüriji çaknyşykda Hudaýy özleriniň goragy edýär. Ýokary dünýewi häkimiýet tarapyndan, yzarlama we ölüm howpy astynda olaryň haýwana sežde etmelidigi we onuň nyşanyny kabul etmelidigi baradaky perman çykarylandyr. Hudaý şu wagt Öz halkyna kömek etsin, çünki şeýle gorkunç çaknyşykda olar Onuň kömegi bolmazdan şol wagtda näme edip bilerler!” Testimonies, 5-nji tom, 212.

Ýahuda taýpasynyň Arslanynyň açýan in soňky syrsy Isa Mesihniň Ylhamydyr, we bu Onuň pygamberlik Sözüniň her bir böleginiň meýilnamasyna hem gurluşyna gözegçilik edýändigini öz içine alýar. Suwlaryň üstünde duran, elini görterip ebedilik ýaşayan Zata ant edýän, hem-de Arslan kimin gygyrýan, munuň netijesinde ýedi gök gürlüdisiniň öz seslerini eşitdirýän Zygyr eşikli Adam — Daniel kitabyňyň möhürleýän we Ylhamdaky ýedi gök gürlüdisini möhürleýän şol Özüdür. Ýedi möhür bilen möhürlenen kitaby açýan, direltmäge ygtyýary bolan we synag möhletiniň tamam bolandygyny yglan edip ayağa galýan beýik Hökümdar-da şol Özüdür. Palmoni Jebraýyla Daniele “mareh” görnüşine düşündirmegi buýran wagty, Ol munuň bilen takyk şony nazarda tutýardy.

Ol Gabriýele Daniýle “çazon” görnüşine düşündirmegi buýurmady. “Çazon” görnüşi, Daniýel kitabyňyň sekizinji babynda, birinji aýatdan on ikinji aýada çenli beýan edilen Mukaddes Kitap pygamberligindäki patyşalyklaryň görnüşidir; şeýle hem ol, dowamlylyk hakdaky soragyň içinde, on üçünji aýatda agzalýan “görnüşdir”: “Görnüş näçe wagt dowam eder?” “Çazon” görnüşi mukaddes ýeri we goşuny depelemek bilen haraba öwürýän gündelik (butparazlyk) we ýazykly hyýanat (papalyk) güýçlerine degişlidir.

Soňra men bir mukaddesiň gepleýändigini eşitdim, we başga bir mukaddes şol gepleýän belli mukaddese şeýle diýdi: «Gündelik gurbanlyk, weýran ediji günä, mukaddes ýeri hem-de goşuny aýak astyna salmaga berilmegi baradaky bu görnüş näçe wagt dowam eder?» Daniel 8:13.

Mesih, Palmoni (Ajaýyp Sanawçy) hökmünde “çazon” görnüşi barada “näçe wagta çenli?” diýip soralyar, we Ol şeýle jogap berýär: “iki mün üç yüz güne çenli; şondan soň mukaddes ýer tämizlener.” Soňra Daniel “gündelik gurbanlyk, we harabaçylygyň ýazykly baş galdyrmasy,

şeylelikde hem mukaddes ýeri, hem-de goşuny aýak astyna salmak üçin” degişli bolan “çazon” görnüşine düşünmegi isleýär. Emma Gabriýele Danieli “mareh” görnüşine düşündirmek buýrulýar. Her bir hakykatyň Hudaýyň Sözünde öz degişli manysy bar. “Mareh” görnüşü bolsa, ýigrimi altynjy aýatda görkezilişi ýaly, agşamlaryň we ertirleriň görnüşidir.

Agşam we ertir hakda aýdylan görnüş hakykatdyr; şonuň üçin bu görnüşü möhürle, çünki ol köp günler üçin bolar. Daniel 8:26.

“Aýan” sözi bu aýatda iki gezek agzalýar. Birinji ýüzlenme “mareh” aýanyna, ikinjisi bolsa “chazon” aýanyna degişlidir. “Mareh” aýany “agşamlaryň we säherleriň” aýanydyr. “Agşamlar we säherler” diýen ýewreýçe beýan Mukaddes Kitapda köplenç duş gelýär we ol hemişe, ýigrimi altynjy aýatda bolşy ýaly, “agşamlar we säherler” diýip terjime edilýär. Mukaddes Kitapda onuň “agşamlar we säherler” däl-de başgaça terjime edilen ýeke-täk ýeri, on dördünjy aýatdyr; ol ýerde ol diňe “günler” diýip terjime edilýär. On dördünjy aýadyň hakyky ýewreýçesi şeýle okalardy: “Iki mün üç ýüz agşam we säherlere çenli.”

Adwentizmiň merkezi daýanjy bolan bu aýat, Hudaýyň Sözüniň içinde “agşamlar we ertirler” diýlişiniň diňe “günler” görnüşinde beýan edilen ýeke-täk aýatdyr. Her bir hakykatyň öz degişli manysy bardyr, we başga hiç zat bolmasa-da, Palmoniniň bu aýaty bilkastlaýyn aýratyn nygtandygy aýdyňdyr. Ol muny, King James Mukaddes Kitabyny terjime edenleriň aňlaryny ugrukdyryp, şol jümläni Onuň Sözüniň içinde hemişe ýazylşyndan başgaça ýazdyrmak arkaly etdi. Bu hakykatdan çykarylmany gerek bolan netije şudur: Gabrieliň Daniýele “mareh” görnüşine düşündirmegi buýrulanda, oňa Daniýele mukaddes ýeriň we goşunyň depelenmegi baradaky “chazon” görnüşini däl-de, 1844-nji ýylyň peýda boluşynyň görnüşini düşündirmek buýurylýar.

“agşamlar we ertirler” baradaky görnüş, 1844-nji ýylyň 22-nji oktyabrynda mukaddes ýeriniň arassalanylmagy başlananda ýüze çykan bir peýda bolma hakyndadyr. 1844-nji ýylyň 22-nji oktyabryndaky peýda bolma baradaky görnüş mukaddes ýeriň depelenip basylmagy hakynda däl-de, eýsem mukaddes ýeriň arassalanylmagy hakyndadyr. Şol senede pygamberlik taýdan bir peýda bolma boldumy?

Mesihniň mukaddes ýeriň arassalanylmagy üçin beýik ruhanymyz hökmünde iň mukaddes ýere gelişi — Daniel 8:14-de görkezilişi ýaly; Ynsan Oglunyň Gadymy Günleriň huzuryna gelişi — Daniel 7:13-de beýan edilişi ýaly; we Rebbiň Öz ybadathanasyna gelişi — Malaky tarapyndan önünden aýdylan ýaly — bularyň ählisi bir wakanyň beýanydyr; hem-de bu waka, Mesihniň Matta 25-de on gyz baradaky timsalynda beýan edişi ýaly, giýewiň nikaha gelişi arkaly hem şekillendirilendir. Beýik Jedel, 426.

Jebraýyla 1844-nji ýylyň 22-nji oktyabrynda Mesihniň Öz ybadathanasynda pygamberlik taýdan görünmegini Danyýele düşündirmek tabşyryldy. Şonuň üçin hem Jebraýyl Danyýele 1844-nji ýylyň 22-nji oktyabry senesine degişli ikinji şaýatlygy berdi, çünki Jebraýyl şol hakykatyň iki şaýadyň güwäligi bilen berkarar edilýändigini kesgitleýän Mukaddes Kitap ýörelgesiniň haýsydyr bir görnüşini ýazga geçiren her bir Mukaddes Kitap ýazyjysyna ýol görkezdi. Eger Jebraýyl Danyýele 1844-nji ýylyň 22-nji oktyabryna düşünmegi üpjün etmeli bolan bolsa, onda ol “görünmegiň görnüşini” berkarar etmek üçin ikinji şaýada mätäç bolardy.

Jebraýyl öz işine ilki bilen Danyýeliň “çazon” görnüşine düşünmek islegine ýüzlenmek bilen başlaýar, we muny “çazon” görnüşiniň 1798-nji ýylda “ahyryň wagtynda” tamamlanýan görnüşdigini görkezmek arkaly edýär.

Şonda Ýulaýyň iki kenarynyň arasyndan bir adamyň sesini eşitdim; ol ses gygyrdy-da: «Gabriýel, bu adama bu görnüşe düşünmegi üpjün et» diýdi. Şeýdip ol meniň duran ýerime golaý geldi; ol gelende men gorkdum-da, ýüzin ýere gaçdym. Emma ol maňa: «Düşün, eý adam ogly; çünki bu görnüş ahyrzamanyň wagtyna degişlidir» diýdi. Daniel 8:16, 17.

Öňki aýatdaky “görnüş”, ýagny “ahyrazamanyň wagtynda” bolan, “çazon” görnüşindäki görnüşdir, we Daniel kitabyndaky “ahyrazamanyň wagty” 1798-nji ýyldyr. Bu Danieliň düşünmäge çalyşan “görnüş” bolupdy, emma bu Gabriýele Daniele düşündirmek buýurylan “görnüş” däl. Çünki muňa Gabriýel ikinji bir şaýatlyk berjekdir.

Şeýlelik bilen ol meniň duran ýerime golaý geldi; ol gelende, men gorkdum-da, ýüzüme ýykyldym. Emma ol maňa şeýle diýdi: «Düşün, eý adam ogly; çünki ahyrazamanyň wagtynda bu görnüş berjaý bolar». Ol meniň bilen gepleýärkä, men ýüzüm ýere bakyp çuň uka batdym; emma ol maňa degdi-de, meni dik ýagdaýda duruzdy. Soňra ol aýtdy: «Ine, gahar-gazabyň soňky döwründe näme boljakdygyny saňa bildirerin; çünki bellenen wagtda ahyrýeti bolar». Daniel 8:17–19.

Jebraýyl özüne ýüklenen hyzmaty ýerine ýetirip, Daniýele: «seret» diýip habar berýär; bu bolsa Daniýele indiki hakykaty nazara almagy bildirýär. Indiki hakykat şudur: Lewiler 26-daky iki «ýedi wagtyň» «soňky gazaby» 1844-nji ýylda tamamlanýar. «Soňky gazap» gönüden-göni wagty pygamberligi hökmünde kesgitlenýär, çünki onuň tamamlanmagy boljak «bellenen wagty» bar. «Gazap» hökmany suratda bir wagty döwrüni aňlatmalydyr, sebäbi onuň tamamlanmagy üçin «bellenen wagty» bar. Eger «gazap» diňe wagty içindäki bir pursat bolan bolsady, onda onuň soňy bolmazdy; ol diňe bolup geçen pursadyň özi bolardy.

“Gahar-gazap” üçin bellenen bir ahyrky nokat bardy, şonuň üçin ol wagty döwrüniň soňuny aňladýar. Bu wagty döwri “soňky gahar-gazap” hökmünde görkezilýär. Eger soňkysy bar bolsa, onda ilkinjisi hem bolmalydyr. “Ilkinji gahar-gazap” Daniýel kitabyň on birinji babýnda görkezilýär, we ol ýerde hem ol wagty döwri bolup durýar, çünki papalyk “gahar-gazabyň” ahyryna çenli “iş alyp barar we rowaçlanar” diýlip görkezilipdi.

Aň-düşünjeli adamlaryň käbiri synalmak, arassalanmak we ak edilmek üçin, hatda ahyrazaman wagtyna çenli ýykylyjakdyr; çünki ol heniz bellenen wagta degişlidir. Patyşa hem öz islegine görä hereket eder; ol özüni beýgeldip, özüni her bir hudaýdan ýokary ulaltdy we hudaýlaryň Hudaýyna garşy haýran galdyryjy sözler aýtdy; hem-de gazap tamamlanýança rowaç bolar; çünki kesgitlenen zat amala aşar. Daniýel 11:35, 36.

Bu iki aýatda öz islegine görä hereket edýän we özüni beýgeldýän patyşa gürrüňiň esasy temasydyr. Otuz altynjy aýat Pawlusyň mazmunlaýyn beýan edýän aýatydyr, sebäbi ol özüni Hudaý diýip görkezmek bilen Hudaýyň ybadathanasynda oturan “günä adamy”ny tanadýar. 538-nji ýyldan 1798-nji ýyla çenli dowam eden Garaňky Asyrlardaky yzarlama otuz başynjy aýatda görkezilýär, we ol “ahyryň wagtyna” çenli, ýagny “bellenen wagty” bolan 1798-nji ýyla çenli

dowam edýär. Soňra otuz altynjy aýat papalygyň “gaharyň tamamlanýança” “ösüp-üstäp dowam etjekdigini” görkezýär. Aýat papalygyň 1798-nji ýyla çenli ösüp-üstäp dowam edendigini görkezýär; şol pursatda ilkinji “gahar” “tamamlanan”dy. Hudaýyň pygamberlik Sözi papalygyň 1260 ýyl, 1798-nji ýyla çenli, ýagny “ahyryň wagtyna” çenli dowam etmegini “bellenen” edipdi.

Ilkinji “gaharlanma” 1798-nji ýylda tamamlandy, we “soňky gaharlanma” 1844-nji ýylda tamamlandy. Bu iki gaharlanma hem belli bir tamamlanma nokatlary bolan wagt döwürleri hökmünde görkezilýär, şeýlelikde olaryň ikisini hem wagt pygamberlikleri hökmünde kesgitleýär. Gabriýele Palmoni tarapyndan Daniýele 1844-nji ýylyň 22-nji oktyabryny görkezýän “agşamlar we säherler” (günler) baradaky görnüşli röýany (“mareh”) düşündirmek buýrudy, we ol şol sene üçin ikinji bir şaýady bermek arkaly muny ýerine ýetirdi.

Danieliň düşünmäge höwes eden on üçünji aýatdaky “çazon” görnüşi, 1798-nji ýylda “ahyryň wagty”nda tamamlanan depeleniş görnüşi. On dördünji aýatdaky “mareh” görnüşi bolsa, iki mün üç ýüz ýyllyk wagt pygamberliginiň ýerine ýetmegi, şeýle hem iki mün baş ýüz ýigrimi ýyllyk wagt pygamberliginiň hem ýerine ýetmegi hökmünde, 1844-nji ýylyň 22-nji oktyabrynda Mesihniň Iň Mukaddes Ýerde peýda bolmagy bilen tamamlandy. Bu wagt pygamberlikleriniň ikisi-de Habakugyň mukaddes tablisalarynda görkezilendir; Waýt uýa olaryň Rebbiň eli bilen gönükdirilendigini we üýtgedilmeli dældigini kesgitleýär.

Bu barlagy indiki makalada dowam etdireris.

“Biz öwrenmeli bolan köp sapaklara eýediris, we ýene-de köp, örän köp zady unutmalydyrys. Diňe Hudaý we asman ýalňyşsyzdygy mälimdir. Özleriniň söýüp-gadyrlyýan garaýşyndan hiç haçan ýüz öwürmeli bolmaz diýip, hiç haçan pikirini üýtgetmäge zerurlyk ýüze çykmaz diýip oýlaýanlar lapykeç bolarlar. Biz öz pikirlerimize we garaýyşlarymyza berk tutanýerlilik bilen ýapyşyp durşumyzça, Mesihniň dogma eden agzybirligine eýe bolup bilmeris.” Review and Herald, July 26, 1892.